

HOOFDSTUK EEN

SPREUKSTEKEN

Een spreuksteek naaien kan lastig zijn,' zei oma, terwijl ze het jasje netjes neerlegde op de grote grenenhouten werktafel. Het jasje was van donkergroen fluweel, de kleur van een dichtbegroeid bos rond middernacht, en had een hoge kraag, brede mouwen en drie glinsterende, zwarte knopen om het vlak boven het middel dicht te knopen. 'Maar het is tegelijkertijd ook heel eenvoudig.'

Luca streek de zachte stof glad. Zenuwen golfdën door hem heen. 'Weet je het zeker?'

Oma leek ervan overtuigd. 'Natuurlijk. Je weet inmiddels al heel goed wat je moet doen. Dit wordt toch al je vierde kledingstuk?'

Hij knikte, maar moest ook even slikken. 'Dit is toch wel nog om te oefenen, net zoals die andere keren?' vroeg Luca, terwijl hij nog aandachtiger naar het jasje keek.

'Dit is een opdracht voor mevrouw Peeze. Een cadeau voor haar dochter, als ik me niet vergis.'

Luca keek op naar oma en toen weer naar het jasje. 'Maar... een echte opdracht... voor een echte klant...'

‘Ja?’

‘Wat als ik...’

Hij wachtte even.

‘Wat als je het verprutst?’ vroeg oma.

Luca knikte. Wanneer een spreuksteek verkeerd ging, dan had lostornen en opnieuw beginnen geen zin. Luca had kledingstukken zien verdwijnen, zich compleet zien uitrafelen en zelfs een keer in vlammen zien opgaan. Op de muur vlak achter hem was zelfs nu nog een schroeiplekje te zien.

‘Jongen, als het misgaat, dan gaat het mis.’ Oma haalde haar schouders op. ‘Hopelijk kun je van je fouten leren. Bovendien zul je meer moeten oefenen als je wilt meedoen aan de wedstrijd van het Kleermakersgilde.’

‘Hoe wist je dat?’

Ze grinnikte. ‘Ik zag de poster in je kamer aan de muur hangen.’

‘Mag ik meedoen?’

‘Daar moeten je moeder en vader wel eerst toestemming voor geven. Je kunt ze straks een brief schrijven. Maar zeg me nu maar eens wat we als eerste moeten doen,’ zei oma.

Luca ademde diep in en legde het oefenlapje waaraan hij had gewerkt naast zich neer. Hij keek de werkkamer in de kelder rond. Op de vloer lagen grote, roomkleurige tegels en de houten wandpanelen waren lichtgroen geverfd. Licht viel naar binnen door de hoge ramen met uitzicht op de achtertuin. De brede vensterbanken waren leeg, op eentje na. Daarop stond een kleibeeldje van Hestia, de godin van kleermakers en naaiers. In haar ene hand hield ze een streng garen, in haar andere een naald die recht omhoog wees, naar de hemel. Veel mensen geloofden dat Hestia degene was die met naald en draad het universum had geschapen. Ze had elke ster en elk boomblad

genaaid, elke schelp en elk kiezelsteentje, net als elke ziel. En ze waakte altijd over de werkkamer.

Het beeldje van klei was een familiestuk. De Danelli's hadden het meegenomen toen ze voor het eerst vanaf de Scillia-eilanden helemaal in het oosten naar Ingel waren afgereisd, om hier in Spreeuwendaal hun winkel te openen.

'Het brengt altijd geluk om eerst iets aan Hestia te offeren voordat je aan een nieuwe spreuksteek begint,' zei Luca, en hij keek opzij naar oma. Oma knikte. Ze boog haar hoofd en bewoog haar lippen heel licht in een gefluisterd gebed. Luca volgde haar voorbeeld en bad om een beetje geluk: dat zijn draden niet zouden knappen en zijn steken stevig en netjes zouden zijn.

'En dan?' vroeg oma. 'Want een gebed is pas het begin. Hestia zal je het werk niet uit handen nemen.' Dat zei ze nou altijd.

'Eh... zorgen dat je al je spullen bij elkaar hebt?' gokte Luca.

'Ja... maar er is nog één ander dingetje dat je moet doen voordat je alles bij elkaar zoekt en aan de slag gaat, weet je nog wel?' Oma hield haar hoofd schuin en maakte een beweging naar de hoek van de werkkamer. Een dikke houten balk stak uit een van de muren naar voren, en aan die balk hing Marjorie, de pluizige wollaard van de familie. O! Natuurlijk! Hoe had hij dat kunnen vergeten!

'Marjorie voeren!' riep Luca uit. Meteen bukte hij zich om een paar wortels uit de mand te pakken die speciaal voor de wollaard onder de werktafel stond.

Marjories lijf was van top tot teen bedekt met een donzige, snelgroeiende witte vacht die nog het meest leek op een zomers wolkje, hoog aan de lucht. Haar zachte vacht voorzag de familie Danelli van een onuitputtelijke voorraad sterke

woldraad. De wollaard was net iets groter dan een hond, en met haar donkere ogen zo rond als knikkers keek ze Luca knipperend aan toen hij op haar afkwam. Haar brede bek – die altijd leek te glimlachen – werd nog iets breder. In het wild hingen wollaards het grootste deel van de dag aan puntige uitsteeksels van rotsen, of aan oude, verdraaide boomtakken op de winderige heidevlakten. Marjorie kon vrij rondlopen in de werkkamer en in het woonhuis, maar ze hing het allerlieftst aan de balk, waar ze ongeveer drieëntwintig-en-een-half uur van de dag lekker (en luid snurkend!) lag te slapen.

Luca hing de wortels naast haar en stak zijn hand omhoog om haar achter de gedraaide hoorns te kriebelen die aan de zijkant van haar kop groeiden. Haar grote, vochtige neusgaten snuffelden langzaam aan de wortels en ze maakte een heel zacht geluidje: *beb beb beb*. Oma zei altijd dat Marjorie op die manier lachte.

Luca liep terug naar de werktafel en verzamelde alles wat hij nodig had voor zijn taak.

‘Een stevige draad,’ zei hij hardop, en hij pakte een klosje garen. Danelli-steken werden meestal met witte of zwarte garen genaaid. Luca wist dat er soms, voor speciale gelegenheden, ook weleens gouddraad werd gebruikt, maar die was vaak erg duur, zelfs voor Danelli’s rijkste klanten.

‘De naalden,’ zei Luca, en hij stak zijn hand uit naar een kastje met kleine laatjes waarin naalden in alle soorten, maten en diktes lagen. Ze werden bewaard in een klein mapje van zacht, opgevouwen vilt. Alle naalden waren door het vilt heen gestoken, zodat ze stevig op hun plek bleven zitten. Er waren koperen, bronzen en messing naalden, maar ook naalden van goud, zilver, blik en zelfs tin. Elke naald hielp bij een specifieke soort spreuksteek. Luca opende het mapje en legde dat naast het

jasje neer. Hij wist dat deze naalden al vele jaren oud waren, een kostbaar familie-erfstuk.

‘En een schaar,’ zei hij, en hij pakte tot slot een kleine schaar om de losse draadjes mee af te knippen.

Luca ademde diep in en ging aan de werktafel zitten.

‘Heel goed,’ zei oma. ‘En dan is er nog één laatste dingetje.’

Ze liep door de werkkamer en er klonk een zacht, metaalachtig gerinkel, alsof er met tientallen kleine belletjes werd geschud. Het geluid was afkomstig van de grote sleutelbos die oma altijd bij zich droeg, met een sleutel van de winkel, van het woonhuis en van de diverse kastjes en kasten die overal stonden. De bos sleutels zat met een grote, zilveren klem aan haar riem en het gerinkel was zo herkenbaar; het hoorde typisch bij oma. Luca vond het heerlijk om te horen, net als haar lach of haar stem als ze meezong met de radio in de werkkamer.

Oma haalde een doos uit de voorraadkast.

De doos was eenvoudig en onopvallend, op de kleine ‘D’ van Danelli op het deksel na. Wat er in die doos zat, was misschien wel het meest bijzondere en magische voorwerp dat Luca kende. Oma zette de doos naast Luca’s gereedschap op de werktafel. Vervolgens pakte ze uit haar sleutelbos de kleinste sleutel van allemaal – net zo onopvallend als de doos zelf. Luca hoorde het slot klikken en toen tilde oma het deksel op. Ze haalde er voorzichtig een boek uit dat van lappen stof was gemaakt.

Dit was het belangrijkste familie-erfstuk, zelfs nog kostbaarder dan het beeldje van Hestia op de vensterbank. Nog waardevoller dan het gouddraad of de zilveren naalden.

Net als alle kledingstukken die hier in de werkkamer werden bewaard, zat dit boek ingepakt in laagjes smetteloos zijdepapier, die oma nu langzaam openvouwde. Ze gaf het stoffen boek aan Luca. Het was dikker dan een heel brood en werd al generaties binnen de familie Danelli doorgegeven.

De steken in het stoffen boek waren heel anders dan de stevige, regelmatige steken waarmee een kledingstuk bij elkaar werd gehouden. Ze leken zelfs niet op de prachtige borduursteken in een patroon van bloemen of bladeren of vogels of wat er dan ook op dat moment in de mode was om een kraag of mouw mee te versieren.

Nee, deze steken bevatten stuk voor stuk de restanten van eeuwenoude magie. Dit waren de spreuksteken.

Spreuksteken gaven een kledingstuk bijzondere eigenschappen: een zomers jurkje of een T-shirt dat je koel houdt op een warme dag, of een glinstersteek waardoor een kledingstuk schittert en fonkelt als de maan of een sterrenhemel in de donkere nacht. Zulke wonderlijke dingen – en meer – zaten verborgen in de spreuksteken van de familie Danelli. Dit waren de geheime ingrediënten die zij aan hun kledingstukken toevoegden; geheimen die de kleermakerij en modezaak al bijna vierhonderd jaar succesvol draaiende hielden.

‘Waarom zijn deze zo belangrijk?’ Oma wees met een lange breinaald naar de verschillende steken in het boek.

‘De ruimte ertussen maakt elke spreuksteek uniek. De afstand bepaalt wat voor spreuksteek het is en welke magie er in het kledingstuk terechtkomt.’

‘Waar op het kledingstuk hoor je je spreuksteek te maken?’

‘Eh... dat hangt ervan af welke steek je gebruikt en wat voor kledingstuk het is. Een verkoelende of verwarmende spreuksteek wordt vaak twee keer aangebracht, een keer op de voorkant en een keer op de achterkant. Een van de twee is iets kleiner dan de ander, maar ze moeten allebei groot genoeg zijn.’

‘En hoe weet je wanneer een spreuk voltooid is?’

‘Dan zie je de steken bijna verdwijnen. Als je weet waar je moet kijken en wat je zoekt, ontdek je nog ergens een lichte glinstering, verweven met de stof,’ zei Luca trots.

Oma keek hem aan. ‘Vandaag ga jij een beschermingsspreuk in dat groene jasje aanbrengen. Het is bedoeld om te reizen.’

Luca wist dat er diverse soorten beschermingsspreuken in het boek te vinden waren. Heel af en toe werden nieuwe spreuksteken bedacht, of werden bestaande aangepast wanneer de oude magie vervaagde of veranderde. Ongeveer eens per generatie creëerde een Danelli een nieuwe spreuksteek. Oma was dol op experimenteren, maar ze had zelf nog geen nieuwe steek aan het boek toegevoegd. ‘Ik zou het wel graag doen voordat mijn klosje garen op is!’ zei ze vaak lachend. Maar ze deed er geheimzinnig over en wilde maar niet onthullen waar ze aan werkte.

Luca moest nu precies de goede beschermingsspreuk kiezen voor een reisjas. Hij sloeg de stoffen bladzijde om die een liefdesspreuk bevatte die in de trouwjurk van de Koningin der Reuzen was genaaid en bladerde langs een vliegspreuk die tegenwoordig alleen nog effectief was in schoenen. Niet dat je ervan ging vliegen, maar je kon er fantastisch mee dansen. Er waren warmtespreuken voor lekker warme pyjama’s, koeltespreuken voor zomerkleding en schoonspreuken die ervoor zorgden dat je kleren niet vuil werden.

Luca kwam bij de beschermingsspreuken. Van de eerste wist hij vrij zeker dat oma hem alleen gebruikte in kleren voor zwangere vrouwen of pasgeboren baby’s. Bij de tweede steek stond een zwart kruisje in een hoekje genaaid. Dat betekende dat de spreuk niet langer werkte. Niemand wist precies hoe het kwam dat spreuksteken er, soms pas na honderden jaren, mee ophielden.

Luca dacht dat de derde beschermingsspreuk de goede was voor reiskleding. Deze spreuksteek hield de drager van de jas heerlijk op temperatuur, hoe warm of koud het ook was,

werkte vuilafstotend en als je overboord sloeg op zee of in een rivier, dan werkte de spreuk zelfs als een reddingsboot. Zijn Danelli-voorouders hadden deze spreuk ooit in de jasjes van een compleet Scilliaans bataljon genaaid.

Luca pakte het stoffen boek op om de spreuk ter controle aan oma te laten zien.

Ze glimlachte en zei: ‘Goed zo. Begin jij maar vast, dan zet ik even thee. Lottie heeft vandaag volgens mij scones meegebracht!’

Luca bleef in zijn eentje achter in de werkplaats. Hij staaarde naar het groene, fluwelen jasje.

Hij ademde diep in en reeg de draad door zijn naald.

Luca’s thee en scone stonden nog steeds onaangeraakt op de werktafel toen hij de spreuksteek afhechtte. Oma was bij de open haard gaan zitten. Ze had de bol rode wol en haar breinaalden tevoorschijn gehaald die ze altijd bij zich leek te hebben, en was inmiddels druk bezig weer een van haar sjaals te breien. Ze breide er minstens twee per week, en gaf die dan altijd weg aan klanten, vrienden of familieleden. Luca had er zo ondertussen al zes gekregen.

Ze keek op, zag dat Luca naar haar staaarde en vroeg: ‘En, lukt het een beetje?’

‘Ik denk dat ik klaar ben!’

Oma stond op en kwam naar de werktafel toe.

Ze tuitte haar lippen en fronste haar voorhoofd. Luca had geen flauw idee wat ze nu dacht.

In zijn hoofd telde hij mee.

Een.

Twee.

Drie.

‘Niet slecht, m’n jongen, helemaal niet slecht.’ Oma keek hem aan.

‘Meen je dat?’

Boven aan de trap naar de werkkamer klonk opeens kabaal: een deur zwaaide met een harde klap tegen de muur en er viel iets. Iemand vloekte.

Lottie, oma’s betrouwbare, maar warrige assistente, kwam met maaiende armen, stampende voeten en een wapperend schort de trap af. Ze was een paar jaar ouder dan Luca, vrij mager, lang en nogal nerveus. Ze werkte in de winkel en aan sommige naaiklussen, en hielp oma ook af en toe in de huishouding. Ze had zo’n haast om bij hen te komen, dat ze de laatste twee treden compleet over het hoofd zag en met een vloek op de grond van de werkkamer belandde.

‘Lóttie!’ zei oma op een waarschuwende, maar wel vriendelijke toon. ‘Rustig aan, straks breek je je nek nog.’

‘Sorry, mevrouw D,’ zei Lottie ietwat buiten adem. ‘Maar u kunt maar beter meteen meekomen naar de winkel.’

Oma glimlachte. ‘Zit de la van de kassa weer eens klem? Je moet er gewoon even een flinke tik tegenaan geven met de hamer die onder de tafel ligt.’

Lottie schudde haar hoofd en bloosde.

‘Nee! Het is... het is meneer Bertrand.’

‘O, is hij aan de telefoon?’

Lottie wees omhoog naar het plafond en trok er een gezicht bij.

‘Boven?’ vroeg oma, die er duidelijk steeds minder van begreep.

Lottie knikte zwijgend en blies haar warrige pony uit haar ogen.

Oom Bertie kwam zelden langs in de winkel, tenzij hij, zoals

oma dat noemde, een van zijn ‘bemoeizieke bezoekjes’ kwam afleggen. En het duurde nog minstens zes maanden voordat het daar weer tijd voor was.

Dus wat kwam hij dan vandaag ineens doen?

HOOFDSTUK TWEE

FAMILIEBEZOEK

Luca holde achter Lottie aan de trap op, en oma kwam iets langzamer achter hen aan. Een hele middag met zijn oom was wel het laatste waar Luca op zat te wachten. Oom Bertie leidde twee eigen spreukwever-winkels in Hampston, maar kwam een paar keer per jaar naar Spreeuwendaal om ‘een oogje in het zeil te houden’, zoals hij dat noemde. Als je het Luca vroeg, kwam hij gewoon graag langs om een middagje de baas te spelen voor hij weer naar Hampston vertrok.

‘Bertie zal op een dag de winkel overnemen, hij is tenslotte de oudste,’ had oma Luca al vaker uitgelegd. ‘Jouw moeder en vader voelen er niets voor om de winkel te runnen, wat heel erg jammer is. En Bertie is wel goed met cijfers, dat moet ik hem nageven.’

Oma was nog steeds de eigenaar van Danelli’s, maar de afgelopen jaren had ze oom Bertie wat meer de leiding laten nemen, zodat zij meer tijd kon besteden aan het naaiwerk en het ontwerp van de kledingstukken. ‘Dat is wat ik het liefst doe, Luca,’ zei ze dan opgewekt. Hij liet hen min of meer hun

eigen gang gaan. ‘Je oom kon niet wachten om hier weg te zijn. Hij vond Spreeuwendaal een veel te klein gehucht voor zijn talenten, een veel te onbenullige plek. Hij wilde altijd al de meest chique klanten in Hampston bedienen.’ Elke keer als ze dit vertelde, stak oma haar neus in de lucht en deed een gek loopje, en dan proestte Luca het uit.

Luca was aangekomen in de grote gang aan de achterkant van het huis. Aan de ene kant van die gang waren twee deuren naar de paskamers, en er was een tweede trap naar de volgende twee verdiepingen van het huis waarin Luca met oma woonde. Vlak voor Luca was de gebogen deuropening naar de winkel toe. Het zware, groene gordijn dat daar hing om de winkel van de rest te scheiden was opzij getrokken, en Luca zag oom Bertie vlak voor de etalage staan. Hij wreef net met een vinger over een van de glazen vitrinekasten. Luca bad tot Hestia dat Lottie die ochtend alles goed had afgestoft!

Buiten reed een tram rammelend door de Breestraat, en Luca haastte zich de winkel in, langs Lottie. Zo opgewekt als hij maar kon zei hij: ‘Hallo, oom Bert...’ maar toen bleef hij staan en viel hij stil.

Oom Bertie was niet alleen.

Tante Lucie en Connie, Luca’s net iets jongere nichtje, waren met hem meegekomen. En dat op een woensdagmiddag.

Ze werden bovendien omringd door een heleboel reistassen en hutkoffers. Gingen ze soms op vakantie?

‘Ah, Lucardo! Daar ben je dan ein-de-lijk. Jeetje, m’n jongen, wat héb je vandaag aan?’

Oom Bertie was de enige die erop stond Luca steeds met zijn volledige voornaam aan te spreken. Dat was best irritant. Op dit moment staaarde hij naar Luca’s gilet. Luca klaarde op. ‘Vindt u het mooi? Ik heb het zelf gemaakt van een oud

jasje dat anders weggegooid zou worden. Kijk.' Hij draaide een rondje, zodat oom Bertie de achterkant ook goed kon bekijken. 'Ik heb drie verschillende soorten rood ribfluweel gebruikt.'

'Ja, dat zie ik!' Oom Bertie leek niet echt onder de indruk.

'Ik vind het enig, Luca,' zei tante Lucie met een snuf en een ietwat sombere glimlach.

Ze zag er nogal bleek uit (maar daardoor leek ze alleen maar mooier). Haar ogen waren roodomrand en ze hield een kanten zakdoekje vlak voor haar mond. Had ze soms gehuild?

'Bedankt, tante Lucie. Hoi, Connie.'

Connie reageerde niet eens, maar ze kenden elkaar ook eigenlijk helemaal niet. Ze hadden hun hele leven hooguit twee uur in elkaars gezelschap doorgebracht, en dat was als je alles bij elkaar optelde.

Luca's blik gleed als vanzelf terug naar de stevige bruine koffers die netjes op en naast elkaar tegen de toonbank aan waren gezet.

'Komen jullie... logeren?' vroeg hij. Al zou hij niet weten waarom. Hampston was maar een uur hiervandaan met de auto en ze hadden een gigantisch groot huis daar in de bosachtige buitenwijk van Rijckwoud.

Er werd heel wat geschuifeld en zachtjes gemompeld bij wijze van antwoord, net toen oma de winkel in kwam. Haar vlijmscherpe blik gleed snel door de winkelruimte. Lottie was bij het gordijn in de gebogen deuropening blijven staan en hield zich op de achtergrond.

'Luca, lieverd, neem jij tante Lucie en Connie even mee naar boven? Zet alvast maar wat water op voor een lekkere kop verse thee,' zei oma vriendelijk, maar gebiedend. Het was meer dan alleen een suggestie.

Luca ging Connie en tante Lucie voor naar de gang en de trap.

De muur naast de trap hing vol met schilderijen en foto's van alle belangrijke Danelli's, tot heel ver terug in de geschiedenis. Oma noemde dit 'de portretgalerij'. Helemaal boven aan de trap hing Domenico Danelli, de eerste spreukwever. Hij was de zoon van een magiër die zijn vaders prachtige toverspreuken met behulp van magische steken in kledingstukken had verweven. Daar kwam de naam 'spreukwever' vandaan, want de kleermakers van nu weefden eigenlijk allang niet meer.

Domenico was een pientere man en had al gauw ingezien wat hij met die spreuksteken kon doen. Zo had hij bijna vierhonderd jaar geleden de allereerste spreukweverswinkel en kleermakerij opgericht. Dit was een van de allereerste familie verhalen die Luca ooit te horen had gekregen. De meeste andere spreukwevers hadden hun spreuksteken gekocht, erom gesmeekt of ze zelfs domweg gestolen. Maar die van Danelli waren uniek.

Het was de droom van iedere Danelli om in deze portretgalerij te hangen. Dan wist je dat je het goed had gedaan of iets geweldigs had bereikt. Luca droomde er ook van om zijn foto hier aan de muur te zien. Toen hij klein was, had hij vaak genoeg met verf en krijtjes een zelfportret gemaakt en dat, tot groot vermaak van zijn ouders en oma, erbij gehangen.

Nu ging hij tante Lucie en Connie voor naar de zitkamer, en vervolgens ging hij naar de keuken om het theewater op te zetten. Terwijl de ketel langzaam op stoom kwam, leunde hij over de reling in de hoop iets te kunnen opvangen van wat er beneden gebeurde. Maar oma en oom Bertie spraken vast heel zachtjes met elkaar, want ook al kon Luca vanaf deze plek meestal wel verstaan wat er beneden in de winkel gezegd werd, nu hoorde hij alleen wat gemompel.